

Forfatter: Kierkegaard, Peter Christian

Titel: BREV TIL: Laub, Hardenack Otto Conrad FRA: Kierkegaard, Peter Christian (1857-04-16)

Citation: Kierkegaard, Peter Christian: "BREV TIL: Laub, Hardenack Otto Conrad FRA: Kierkegaard, Peter Christian (1857-04-16)", i *Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (3. bind)*, Karl Sehønbergs Forlag., s. 230. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002252230-003-shoot-L0022522300030093.pdf> (tilgået 05. maj 2024)

Anvendt udgave: Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (3. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

*Fra Biskop P. Chr. Kierkegaard til Laub.
Aalborg, 16. April 1857.*

Imellem de Ting, for hvilke jeg just i den senere Tid har havt saa rig Opfordring til at takke Gud, regner jeg ogsaa det fornyede Bekjendtskab med Deres Høiærværdighed, til, som jeg haaber, et ret rart Naboskab

og en velsignet Samvirken i Herrens Tjeneste. Og — derfor tænker jeg let paa Dem, naar Noget gaaer imod. Nu nyligen f. Ex., da det beskedne og velgrundede Forslag af Biskop Martensen, ved det nye Optryk af Alterbogen dog at tilbagekalde det oprindelige „almindelige Kirke“ istedenfor det utidig polemiserende „christelige Kirke“, ikke har kunnet trænge igjennem, idet, saavidt mig bekjendt, to af Rigets Biskopper skulle have fraraadet det. Og endnu senere, naar jeg her hører en fjern Gjenlyd af det Uveir, der nu i den tydske Literatur fremkuntles imod vore kirkelige Tilstande, saa det vel kan see ud efter, at Udlandet herefter engang ikke alene vil, som det nu atter synes at staae fore, fremtvinge Ministerskifter i Gunst af den politiske Udvikling, der skal paanødes os, men vel endog tage den kirkelige Udvikling med under europæisk-tydsk normal Inspektion.

Vistnok, Deres Høiærværdighed seer, og saa gjør jeg, mangen Skjævhed i vor kirkelige Udvikling og i de derhen tenderende Rørelser herinde. Men det er jo netop den store Fare, om de, der see Sligt, men dog s. 231 ogsaa have Syn for Ægtheden af Adskilligt, der andensteds proskriberes unanimitati doctorum consensu, over Misgrebene skulde tabe Lysten til at tage sig af del Ægte. Mig beroliger, naar jeg stundom vil blive snart utaalmodig, snart modløs over deslige Misviisninger og Overilelser fra ellers begavede og retsindige Mænds Side, iblandt Andet ogsaa den Forskjel, som D. H. med Rette hævdede imellem, hvad der kan siges og skrives paa den ene Side, og hvad der handles efter paa den anden Side. Skulde Luthers Reformation dømmes efter et hvilket som helst mindre Tidsafsnit imellem 1517 og 1546, løsværet fra de øvrige, og hvad han og hans Efterfølgere just dengang skrev og paastod — — —. Som Menneskets Gang er, efter vore Naturkyndiges Forsikkring og vor egen daglige Erfaring, en ideligen afbrudt Falden, saa er, efter mit Syn paa Historien idetmindste, Slægtens Udvikling. Og Tusinder ere under Veiledning af Luther (og af alle andre begavede Christendomsforkyndere, især Reformator-Aander) gaaede den snævre, men gode Vei, imedens Modstanderne ad oculos kunde demonstrere, at Luther osv. var idetmindste besat af 7 Kjætter-Aander, værre end nogen ældre Kjætter, og imedens desuagtet hvem der kunde tie og bie og bede for ham, saae ham ved Guds Naade bevaret indtil Enden, ikke uden Snublen, men uden Frafald fra Troen og Livet i Christo.

Tag det ikke ilde op, at jeg i disse Linier trøster mig selv, imedens jeg skriver til Dem: der er noget Oplivende i at turde udtale sig for en Anden, naar man tør haabe at blive forstaaet og at finde Deeltagelse. For at løfte mit Halmstraa har jeg forleden tilskrevet Tholuck i Halle, min gamle Bekjendt derude, og raadet s. 232 til nogen Forsigtighed med at troe alt det Onde, der nu udbredes om politiske og navnlig kirkelige Tilstande hos os, samt stræbt at klare, hvoraf det kan komme, at Meget herinde, preussisk betragtet, kan see ganske forfærdeligt ud, uden just at være det.

Indlagte, som jeg i 2000 Expl. har udsendt til Stiftets Confirmander*), hvor Præsten maatte mene, at det ikke gjorde Skade, og vilde anvende en livlig Halvtime paa at udlægge det for dem, tør jeg maaskee bede modtaget tilligemed en hjertelig Hilsen fra

Deres oprigtig hengivne
Kierkegaard.